

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KRR.411.002.02.2022

Pan
Marek Kiwit
Wójt Gminy Ciechanów
Urząd Gminy Ciechanów
ul. Fabryczna 8
06-400 Ciechanów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/002 – Realizacja przez gminy zadania z zakresu ułatwień w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Ciechanów, ul. Fabryczna 8, 06-400 Ciechanów
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Kiwit, Wójt Gminy Ciechanów od 4 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez gminy zadania z zakresu ułatwień w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników, określonych ustawą z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia kontroli, z uwzględnieniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających istotny wpływ na działalność objętą kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Kontrolerzy	1. Juliusz Rzeszotarski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KRR/29/2022 z 8 września 2022 r. 2. Maciej Kucharski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KRR/30/2022 z 8 września 2022 r.

(akta kontroli str. 1-4)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Realizacja przez Gminę Ciechanów zadania należącego do zadań własnych gminy określonego ustawą z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników³ nastąpiła w dziewiątym miesiącu obowiązywania ww. ustawy poprzez podjęcie uchwały w dniu 28 września 2022 r. Działania mające na celu wyznaczenie miejsca handlu zostały podjęte dopiero na skutek kontroli NIK. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, nie było przeszkód, by działania takie były podjęte niezwłocznie po wejściu w życie ustawy, przy czym stopień zainteresowania mieszkańców wyznaczeniem miejsca handlu pozostaje bez wpływu na realizację powyższego zadania, z uwagi na jego obowiązkowy charakter.

Podjęta przez Radę Gminy Ciechanów ww. uchwała była zgodna z ustawą o ułatwieniach w prowadzeniu handlu. Wyznaczone miejsce we wsi Rykaczewo znajduje się w centralnym miejscu Gminy Ciechanów oraz przy drodze publicznej, tj. spełnia warunki określone w art. 3 ust. 2 ww. ustawy o handlu.

Wójt Gminy Ciechanów poinformował mieszkańców o podjętej uchwale m.in. poprzez opublikowanie jej na stronie internetowej Urzędu Gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej w dniu 5 października 2022 r.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz.U. z 2021 r. poz. 2290, dalej: ustawa o ułatwieniach w handlu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

OBSZAR

Realizacja przez gminy zadania z zakresu ułatwień w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników

Opis stanu faktycznego

Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników, w art. 3 ust. 1, nałożyła na gminy obowiązek wyznaczenia, w drodze uchwały rady gminy, miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników. Wyznaczenie przedmiotowego miejsca, zgodnie z art. 6 ww. ustawy należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Według stanu na dzień rozpoczęcia kontroli nie została podjęta przez Radę Gminy Ciechanów uchwała wyznaczająca miejsce do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników. Projekt uchwały Rady Gminy Ciechanów o wyznaczeniu miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników oraz uchwaleniu regulaminu określającego zasady handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników został przygotowany przez Wójta Gminy Ciechanów po rozpoczęciu kontroli.

W celu poinformowania mieszkańców Gminy Ciechanów o dostępnych miejscach do prowadzenia handlu przez rolników i ich domowników, ww. projekt uchwały został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie Urzędu Gminy Ciechanów w dniu 16 września 2022 r.

(akta kontroli str. 11-17, 128)

Powyższy projekt uchwały był procedowany przez stałe komisje Rady Gminy Ciechanów w dniach 20-23 września 2022 r., tj. przez Komisję Rewizyjną, Komisję Planowania Budżetu i Rozwoju Gospodarczego, Komisję Skarg Wniosków i Petycji, Komisję Zdrowia Spraw Socjalnych, Kultury i Oświaty.

W trakcie posiedzenia komisji padła propozycja ze strony jednego z radnych, żeby wskazać inne miejsce do prowadzenia handlu, niż wymienione w projekcie uchwały, tj. we wsi Przążewo. Sekretarz Gminy Ciechanów podczas posiedzenia komisji poinformowała radnych, że wskazana działka we wsi Przążewo jest mieniem gromadzkim ustanowionym decyzją Starostwa Powiatowego w Ciechanowie, tj. nie jest własnością Gminy Ciechanów. Jednocześnie Sekretarz Gminy Ciechanów poinformowała, że został wysłany wniosek do Wojewody Mazowieckiego o dysponowaniu tym mieniem przez Gminę Ciechanów. W przypadku, kiedy działka we wsi Przążewo będzie we władaniu Gminy Ciechanów, wówczas będzie możliwa zmiana lokalizacji poprzez podjęcie stosownej uchwały. Radni Gminy Ciechanów podczas posiedzenia komisji poruszali również kwestię utrzymania porządku na wyznaczonym w projekcie uchwały miejscu do prowadzenia handlu.

(akta kontroli str. 29-33, 41-44, 115)

Po przyjęciu ww. projektu uchwały przez poszczególne komisje Rady Gminy Ciechanów, projekt był procedowany na sesji Rady Gminy Ciechanów 28 września 2022 r. Sekretarz Gminy Ciechanów poinformowała, że wyznaczony teren do handlu wynosi 30 arów oraz, że projekt uchwały był konsultowany na stałych komisjach Rady Gminy. W trakcie obrad, Sołtys wsi Rykaczewo poinformowała, że mieszkańcy nie wiedzieli o wyznaczeniu miejsca do handlu w ich sołectwie i w trakcie sesji Rady Gminy Ciechanów, tj. 28 września 2022 r. złożyła sprzeciw podpisany przez 13 mieszkańców wsi Rykaczewo przeciwko planowanej lokalizacji miejsca do handlu w Rykaczewie. Powodem sprzeciwu była obawa mieszkańców wsi Rykaczewo, że na

wskazanej działce nie powstanie planowana budowa świetlicy. Protest skierowany został do Rady Gminy Ciechanów i do Wójta Gminy Ciechanów. Sekretarz Gminy Ciechanów podczas sesji poinformowała, że teren do handlu został pomniejszony z planowanych 50 do 30 arów, aby nie było kolizji z planowaną budową świetlicy.

Rada Gminy Ciechanów na sesji w dniu 28 września 2022 r. przychylając się do propozycji przedstawionej w projekcie uchwały przyjęła uchwałę nr XLVI/280/22 w sprawie wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników oraz uchwalenia regulaminu określającego zasady handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników (dalej regulamin).

Uwaga dotycząca
badanej działalności

Realizacja zadania o charakterze obowiązkowym, określonego ustawą o ułatwieniach w prowadzeniu handlu polegającego na wyznaczeniu miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników, produktami rolnymi lub spożywczymi oraz wyrobami rękodzieła wytworzonymi we własnym gospodarstwie rolnym, nastąpiła dopiero w dziewiątym miesiącu obowiązywania ww. ustawy⁴. Zgodnie z wymogiem unormowanym w art. 3 ust. 1 ustawy o ułatwieniach w handlu miejsce do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników wyznacza rada gminy w drodze uchwały. Wyznaczenie miejsca, o którym mowa w art. 3 ust. 1, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym⁵. Obowiązek wyznaczenia miejsca wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.⁶

Przewodniczący Rady Gminy Ciechanów wyjaśnił, że: „(...) projekt nie został przygotowany przez Wójta Gminy Ciechanów, dlatego nie był on procedowany na poprzednich sesjach rady gminy. Z wyjaśnień jakie otrzymałem od Wójta Gminy Ciechanów wynika, iż były problemy z ustaleniem lokalizacji targowiska ponadto mieszkańcy gminy Ciechanów nie wykazywali zainteresowania wyznaczeniem ww. miejsca. (...)”. Wójt Gminy Ciechanów wyjaśnił, że „(...) projekt takiej uchwały nie został wcześniej przygotowany z uwagi na brak zainteresowania mieszkańców. Ponadto poprzez swoje położenie Gmina Ciechanów okala miasto Ciechanów, posiadając z nim trwałe powiązania w zakresie infrastruktury społecznej. Małe zainteresowanie mieszkańców powstaniem miejsca handlu dla rolników na terenie gminy było spowodowane przede wszystkim tym, iż w mieście Ciechanów znajduje się kilka miejsc targowych, z których mieszkańcy korzystają”.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że działania mające na celu wyznaczenie miejsca handlu nie zostały podjęte niezwłocznie po dniu wejścia w życie ustawy o ułatwieniach w prowadzeniu handlu, a dopiero na skutek kontroli NIK. Gmina Ciechanów nie przedstawiła dokumentacji potwierdzającej podejmowanie takich działań. Problemy związane z ustaleniem lokalizacji pojawiły się dopiero na sesji Rady Gminy Ciechanów, w dniu 28 września 2022 r., na której podjęto przedmiotową uchwałę. Powyższe koresponduje z wyjaśnieniami Wójta Gminy Ciechanów, z których wynika, że projekt uchwały nie został wcześniej przygotowany z uwagi na brak bądź małe zainteresowanie mieszkańców wyznaczeniem miejsca handlu na terenie Gminy Ciechanów. Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że niezależnie od stopnia zainteresowania mieszkańców wyznaczeniem miejsca handlu, podjęcie uchwały w powyższym zakresie należy do zadań o charakterze obowiązkowym.

Opis stanu
faktycznego

Integralną częścią uchwały jest regulamin, stanowiący załącznik nr 2 do uchwały. W regulaminie określono m.in., że: miejsce prowadzenia handlu jest oznaczone tablicą informacyjną o treści: "Miejsce prowadzenia handlu przez rolników i ich domowników" (§ 3 regulaminu); na wyznaczonych miejscach mogą być sprzedawane

⁴ Ustawa o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników weszła w życie w dniu 1 stycznia 2022 r. Ogłoszenie ustawy w dzienniku ustaw nastąpiło w dniu 13 grudnia 2021 r.

⁵ Zgodnie z art. 6 ustawy o ułatwieniach w handlu.

⁶ Zgodnie z art. 8 ustawy o ułatwieniach w handlu ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

produkty rolne lub spożywcze oraz wyroby rękodzieła wytworzone w gospodarstwie rolnym (§ 6 regulaminu); sprzedaż artykułów spożywczych powinna odbywać się zgodnie z wymogami zawartymi w odrębnych przepisach, a w szczególności zgodnie z przepisami sanitarnymi i weterynaryjnymi dotyczącymi bezpieczeństwa żywności i żywienia, jak również prawami konsumenta; sprzedaż artykułów spożywczych oraz wyrobów rękodzieła wytworzonego w gospodarstwie rolnym odbywać się będzie na sprzęcie zapewnionym we własny zakresie przez rolników i ich domowników (§ 7 regulaminu); prawo do przeprowadzenia kontroli przestrzegania niniejszego regulaminu mają upoważnieni pracownicy Urzędu Gminy Ciechanów (§ 8 regulaminu).

Podjęta przez Radę Gminy Ciechanów ww. uchwała była zgodna z ustawą o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników. Wyznaczone miejsce we wsi Rykaczewo znajduje się w centralnym miejscu Gminy Ciechanów, przy drodze publicznej, tj. spełnia warunki określone w art. 3 ust. 2 ww. ustawy o handlu. Zostało ono usytuowane na części działki nr 183 o powierzchni 30 arów, na skraju wsi Rykaczewo i jest oddalone od Ciechanowa o około 11 km. Działka nie jest ogrodzona, krótszy bok działki przylega do drogi asfaltowej (dojazdowej), a dłuższy bok przylega do drogi gruntowej nie utwardzonej. Na wyznaczonym miejscu nie oznaczono miejsc parkingowych dla parkujących samochodów dla sprzedających i kupujących, nie ma infrastruktury do prowadzenia handlu (stoły, zadaszenia, boksy). Wyznaczone miejsce do handlu nie posiada miejsca na gromadzenie śmieci, toalet przenośnych, przyłącza wodociągowego oraz nie ma oświetlenia.

Wójt Gminy Ciechanów wyjaśnił, że *„W miejscu wyznaczonym tj. część działki 183 w miejscowości Rykaczewo przewiduje się wybudowanie infrastruktury tj. utwardzenie terenu oraz usytuowanie kontenera na odpady do końca czerwca 2023 roku. Ponadto sukcesywnie będzie się odbywało uzupełnianie terenu w pozostałą infrastrukturę techniczną m.in. doprowadzenie oświetlenia, wody i przenośnych toalet”*.

W uzupełnieniu wyjaśnień Zastępca Wójta Gminy Ciechanów, wskazał, że *„infrastruktura, która ma być wybudowana na wyznaczonym miejscu targowym w miejscowości Rykaczewo, gmina Ciechanów będzie zrealizowana do końca czerwca 2023 roku z uwagi na to, iż budowa jej wymaga stosownych projektów, uzgodnień i pozwoleń. Ponadto w budżecie gminy na chwilę obecną nie ma zabezpieczonych środków na powyższy cel. Planowana budowa infrastruktury technicznej, tj. utwardzenie terenu i budowa przyłącza wodociągowego wymaga odpowiednich warunków pogodowych, dlatego na chwilę obecną nie ma możliwości ich realizacji”*.

Ponadto Zastępca Wójta Gminy Ciechanów wyjaśnił, że *„3 listopada 2022 r. wydane zostaną w formie zarządzenia Wójta Gminy Ciechanów wytyczne dotyczące weryfikacji w zakresie wypełniania m.in. weryfikacji w zakresie wypełniania przez prowadzących handel, tj. rolników i ich domowników zapisów art. 2 pkt 1-3 oraz art. 4 ustawy z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników będą pobierane przez zarządzającego, tj. Urząd Gminy Ciechanów stosowne oświadczenia, zawierające informację czy prowadzący handel spełniają wymogi określone ww. ustawie”*.

(akta kontroli str. 117-125, 151-154)

Powyższa uchwała została przesłana w dniu 3 października 2022 r. do Wydziału Nadzoru Prawnego Wojewody Mazowieckiego oraz Dziennika Urzędowego Województwa Mazowieckiego celem publikacji, zgodnie z art. 90 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym⁷.

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 559.

Wójt Gminy Ciechanów poinformował mieszkańców o podjętej uchwale m.in. poprzez opublikowanie jej na stronie internetowej Urzędu Gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Ciechanów w dniu 5 października 2022 r.

Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego z dnia 10 października 2022 r. poz. 10429 i weszła w życie 24 października 2022 r., tj. po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

(akta kontroli str. 18-28, 34-40, 45-56, 105-116, 129)

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w realizacji przez Gminę Ciechanów zadania z zakresu ułatwień w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, 3 listopada 2022 r.

Kontrolerzy

Juliusz Rzeszotarski
Główny specjalista k.p.

/-/

Maciej Kucharski
Główny specjalista k.p.

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

p.o. Dyrektor
Marek Adamiak

/-/